

Bewonersvergadering over PFAS - Rijkevorsel

Vragen en antwoorden

Wanneer is het 100 % zeker hoever de PFAS rond de brandweerkazerne is verspreid?

Na het beschrijvend bodemonderzoek. Tijdens het beschrijvende bodemonderzoek wordt de verontreiniging in het vaste deel van de aarde en in het grondwater horizontaal en verticaal volledig in kaart gebracht. Een bodemsaneringsdeskundige neemt grondstalen en grondwaterstalen en deze stalen worden geanalyseerd in een labo. Deze analyseresultaten worden vergeleken met de normen. Indien er nog een overschrijding is van die normen, zal de deskundige op grotere afstand van de brandweerkazerne opnieuw stalen nemen en laten analyseren en zo verder. Uiteindelijk is het de bedoeling om een driedimensionaal beeld te vormen van de verontreiniging.

Kan PFAS verspreid worden door de wind?

Ja, PFAS kan op twee manieren verspreid worden door de wind:

- ◆ Via de uitstoot van industrie waar PFAS geproduceerd of verwerkt wordt, kan PFAS in de lucht terechtkomen door lozing via de schouw en via de wind verder verspreid worden (*niet van toepassing in Rijkevorsel*).
- ◆ Wanneer PFAS in de bodem aanwezig is en wind de vervuilde bodemdeeltjes doet opwaaien, kan PFAS mee verspreid worden.

Is het PFAS in het oppervlaktewater of het grondwater gemeten?

De PFAS-analyses zijn uitgevoerd in het grondwater.

Is kraanwater nog veilig om te gebruiken of beter flessenwater?

Kraanwater:

Het aandeel van iedere blootstellingsweg (drinkwater, voeding, lucht, bodem) in de totale blootstelling is nog niet volledig duidelijk, maar er wordt door experts aangenomen dat de hoeveelheid PFAS die mensen binnenkrijgen via kraanwater in het algemeen beperkt is in verhouding tot de hoeveelheid PFAS die mensen binnenkrijgen via voeding.

In de zomer van 2021 voerden de verschillende waterbedrijven in Vlaanderen op vraag van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) een studie over de mogelijke aanwezigheid van PFAS in het drinkwater. Hieruit blijkt dat het kraanwater overal in Vlaanderen voldoet aan de Europese norm. De aanwezigheid van PFAS in het drinkwater wordt ook in de toekomst regelmatig gemonitord.

Flessenwater:

Er werd nog geen onderzoek gevoerd naar PFAS in flessenwater. Alle operatoren actief in de voedselketen, inclusief drankenproducenten, zijn wel wettelijk verplicht om te beschikken over een autocontrolesysteem (ACS). Een autocontrolesysteem heeft als hoofddoel om alle risico's (inclusief PFAS) die zich kunnen voordoen, op een verantwoorde en haalbare manier te beheersen. Op die manier moeten ze ervoor zorgen dat het eindproduct niet schadelijk is voor de consument.

Is er geen risico aan de 'oude' brandweerlocatie (Hellesteeg)?

Uit het verkennend bodemonderzoek op de site van de brandweerlocatie op de Hellesteeg, blijkt dat er geen aanwijzingen zijn voor een verontreiniging op dit perceel.

De omwonenden van de Hellesteeg dienen uit voorzorg echter wel rekening te houden met een mogelijke grondwaterverontreiniging door de PFAS-vervuiling aan de brandweerkazerne op de Looiweg. Ze wonen immers binnen 500 meter van deze site. Daarom hebben zij ook een bewonersbrief ontvangen met *no regret* maatregelen.

Uit het beschrijvend bodemonderzoek dat uitgevoerd zal worden rond de site van de Looiweg, zal blijken hoe ver de grondwaterverontreiniging zich juist bevindt.

Hoe lang zal het duren voordat we zekerheid hebben over de mogelijke vervuiling?

Een beschrijvend bodemonderzoek wordt meestal uitgevoerd in verschillende (veldwerk)fases omdat de verontreiniging volledig moet afgeperkt worden zowel in het vaste deel van de aarde als in het grondwater. Na dit veldwerk gebeurt dan de verwerking van alle gegevens. Het is geen rareiteit dat een beschrijvend bodemonderzoek anderhalf tot twee jaar kan duren. De exacte duurtijd is niet te zeggen. Dit is immers afhankelijk van het aantal effectieve fases.

Kan het GFT nog worden meegegeven met de IOK-ophaling?

Voor de bewoners die binnen 100 meter van de brandweerkazerne op de Looiweg wonen, gelden de volgende adviezen rond afval:

- ◆ Breng groenafval naar het recyclingpark, verwijder wel zo veel mogelijk aarde. Knip de kluit af en laat die in uw tuin.
- ◆ Eieren uit eigen tuin horen voorlopig thuis bij het restafval. Afval van eigen groenten (zonder kluit) en fruit mag wel bij het GFT-afval.

Buiten de zone van 100 meter kunnen eieren en afval van groenten en fruit meegegeven worden met het GFT-afval.

Waarom moeten percelen gelegen aan de voorkant van de kazerne maatregelen nemen als de vervuiling zich achteraan situeert?

Pas na het beschrijvend bodemonderzoek zal duidelijk worden hoe ver de vervuiling zich werkelijk situeert. Uit voorzorgsprincipe worden momenteel alle woningen in een bepaalde straal rond het perceel van de brandweerkazerne geadviseerd om maatregelen te nemen.

Wat met de verkoop van onze woning gelegen in de risicozone? Wat zal er op de bodemattesten staan? Wat met de waarde van onze eigendom?

De verkoop van uw huis kan doorgaan. Op dit ogenblik wordt enkel op het bodemattest van het perceel van de brandweer een verwijzing naar het uitgevoerde bodemonderzoek opgenomen. Pas als het beschrijvend bodemonderzoek is uitgevoerd, zal op de bodemattesten van de percelen die in de PFAS-verontreinigingscontour liggen een verwijzing naar dit beschrijvend bodemonderzoek staan. Op alle bodemattesten staat een algemene verwijzing dat er *no regret*-maatregelen van toepassing kunnen zijn.

Ervaring in andere dossiers leert ons dat de waarde van de eigendom afhangt van heel wat andere parameters zoals ligging, staat van het huis, ... dan van de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreiniging. Bij zogenaamde 'verspreidingspercelen' wordt ook expliciet op het bodemattest vermeld dat de verontreiniging niet op de betrokken grond tot stand gekomen is.

De vervuiling zit er al lange tijd, we gebruiken ook al lange tijd groenten uit onze tuin. Waarom zouden we nu nog maatregelen nemen?

PFAS stapelen zich op in het menselijke lichaam en breken enorm traag af. Alleen door verdere blootstelling zoveel mogelijk te beperken, zal de hoeveelheid PFAS in het lichaam langzaam afnemen. Het is dus steeds zinvol om de blootstelling aan PFAS verder te beperken.

Er is mogelijk ook schuim terecht gekomen op de aanliggende percelen? Zullen deze percelen ook moeten gesaneerd worden?

In het beschrijvend bodemonderzoek wordt er nagegaan tot hoever de verontreiniging in het vaste deel van de aarde en het grondwater zich verspreid heeft. Als deze verontreiniging volledig in kaart gebracht is, wordt er nagegaan of er ook risico's zijn. De deskundige voert een risico-evaluatie uit om na te gaan of er risico's zijn of mogelijk kunnen zijn voor de mens, voor de natuur en of er een risico is op verdere verspreiding. Pas als de deskundige besluit dat er een risico is of kan zijn, is er een sanering nodig. Later wordt dan in het bodemsaneringsproject nagegaan op welke manier er het best kan gesaneerd worden.

Voor wie zijn de kosten als er moet gesaneerd worden?

Er is een saneringsplichtige aangeduid. Deze saneringsplichtige moet er voor zorgen dat alle onderzoeken en indien nodig de eventuele sanering worden uitgevoerd.

Wat met de kosten die nu gemaakt worden omdat het advies luidt om bv. geen groenten te eten uit de tuin of aanplantingen te doen (geen los zand)?

Er is geen compensatie voorzien voor deze kosten.

Wat als mijn burens geen maatregelen nemen en het zand waait over ons perceel?

Als je bezorgd bent om je gezondheid door het zand dat overwaait op je perceel, kan je best als eerste stap in gesprek gaan met je burens. Misschien kan er samen een oplossing gevonden worden voor het zand dat opwaait (bv. afspraken rond besproeien bij droog en winderig weer, afspraken rond bedekken, ...). Als de dialoog niets oplevert, kan je contact opnemen met de milieudienst van de gemeente. De gemeente kan hulp invoeren van een bemiddelaar.

Gaan de wegenwerken in de Veldstraat nog door?

Ja de werken gaan gewoon door zoals voorzien. Om te voorkomen dat de geplande wegenwerken in de Veldstraat een verdere verspreiding van een mogelijke PFAS-verontreiniging veroorzaken werd aan het Provinciaal Instituut voor Hygiëne opdracht gegeven om een bodemonderzoek naar PFAS uit te voeren ter hoogte van de wegenwerken. Uit de analyseresultaten van dit onderzoek is gebleken dat er in de bodem ter hoogte van de werken geen PFAS werd vastgesteld. De werken kunnen dus veilig van start gaan.

Tijdens het bodemonderzoek is een waarde van 206 vastgesteld. Hoeveel mag deze waarde zijn zonder verder onderzoek? Vanaf welke waarde moet er een sanering plaatsvinden?

Er heeft nu een verkennend bodemonderzoek plaatsgevonden om te bepalen of er een PFAS-verontreiniging gevonden wordt of niet. Op het perceel van de brandweerkazerne op de Looiweg werd PFAS gevonden. Hierna volgt het beschrijvend bodemonderzoek om de contouren van de vervuiling te bepalen.

In het vaste deel van de aarde werd op de brandweerkazerne een totale PFAS concentratie van 206 µg/kg ds vastgesteld. In het grondwater werd een totale PFAS concentratie van 290 ng/l vastgesteld. µg = microgram= 1 gram gedeeld door 1 miljoen, ng = nanogram = 1 gram gedeeld door 1 miljard.

Vanaf welke concentratie er geen verder onderzoek nodig is, is moeilijk te zeggen, omdat dit afhangt van een afweging met verschillende factoren waar rekening moet mee gehouden worden, zoals aanwezigheid van grondwaterwinningen, ...

Vanaf welke concentratie er wel sanering nodig is, is ook moeilijk te zeggen. De bodemsaneringsdeskundige moet in een beschrijvend bodemonderzoek een risico-evaluatie uitvoeren om na te gaan of de verontreiniging effectief een risico vormt of mogelijk een risico kan vormen. En naast de concentratie moet men ook rekening houden met andere factoren, zoals bijvoorbeeld het feitelijk en het mogelijke gebruik van de grond(en), de snelheid waarmee het grondwater stroomt, of er waterputten of waterwinningen bedreigd zijn, is een terrein verhard of niet, enzoverder.

Heb je nog bijkomende vragen?

Stel ze via pfas@vlaanderen.be